

# GORENJEK

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer. — Stane za celo let 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K. Za druge države stane K 5-60. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

## Naše uradništvo.

«Slovenski Narod» je pretekli teden priobčil statistični izkaz o akademično izobraženem uradništvu na Kranjskem. Iz tega izkaza posnemamo, da je bilo na Kranjskem vsega skupaj 368 juristov, in sicer 272 Slovencev, 91 Nemcev, 1 Lah in 4 nezanesljivi. Ne bomo razmotrivali dalje, v kakšnem razmerju je število uradnikov posameznih narodnosti s številom prebivalstva v deželi, pripominjamo le, da bi prišlo po pravem razmerju na vso deželo le 16 Nemcev. Pojasniti pa moramo nekoliko narodnostne razmere glede uradnikov na Gorenjskem.

Pred vsem moramo poudarjati, da je vlada še vedno trdnega mnenja, da mora biti političen konceptni uradnik pri nas Nемеc ali pa sploh brezspolen. Ako je v zadnjih letih nekoliko Slovencev prišlo v politično službo, zgodilo se je to le vsled vednih interpelacij v državnem zboru, in da se našim krogom nekoliko zavežejo oči. Zato se že skrbi, da vnet narodnjak ne pride daleč po lestvi državnega aparata. Za vladanje je sposoben le Nемеc. To se v pravi luči kaže pri kamniškem okrajnem glavarstvu, kjer ni namesčen ne en slovenski politični konceptni uradnik, čeprav šteje okraj razen par privandranih Tirolcev same Slovence. Dosli boljše ni pri glavarstvih v Kranju in Radovljici, kjer je vsaj polovica konceptnih uradnikov trdih Nemcev.

## PODLISTEK.

### Luna sije...

Jos. pl. Jearneaux. Roman

V tihi, jasni poletni noči napotim se peš v divjeromantični Bohinj, v njegovo pogorje v čarobnem luninem svitu. Nehote se mi vsiljuje prekrasna Prešernova popevčica:

«Luna sije,  
kladvo bije...»

Človeka tako gane ta sentimentalna pesem, da vzdrtne v tajni slasti, da zakoprni po nečem daljnem, težko zaželjenem, po sreči, po ljubezenskem uživanju, po koprnečem slastnem objemu ljubeče deve, po vročih, burnih, dolgih poljubih... Tajinstvene žaluzije prepregajo se preko loz in gozdov, preko holmov in ravnin po teh lepih, žarnih poljanah naše mile, vroče ljubljene majke Slave. Pa se svetlika tam na obzorju, širi se, vzdiguje se in izžareva medlikasta, bengalična svetloba nočne

Naj se nam nikar ne predbaciva, da slovenskih političnih uradnikov sploh ni dobiti. Saj so nam znani slučajji, po katerih so se slovenski kompetentje sploh zavrnil ali pa se jim je dalo vedeti že pozneje v službi: da je bolje zanje, če se obrnejo na drugo polje.

Precej podobne so razmere pri davkarjih. Tudi tu vidimo v par mestih na Gorenjskem večino nemških uradnikov, ki so pa zraven še tako «komodni», da se jim ne ljubi niti naučiti se pravilno slovenski govoriti, kaj šele pisati. Poznamo jih nekaj, ki kljub mnogoletni službi ne znajo pošteno pisati niti en slovenski stavek. In vendar je najmanj, kar se more od davčnih uradnikov na Kranjskem zahtevati, da so vsaj obeh deželnih jezikov zmožni v govoru in pisavi, saj je naraščaja v tej stroki toliko, da se lahko izbira, in sicer prav pošteno izbira.

Kar pa more vsakega Slovenca najbolj uzaliti, je dejstvo, da naše osrednja uprava pošilja Nemce najraje v najlepši del naše dežele, na Gorenjsko. Znano nam je več primerov, kako so se v vsakem oziru izborni kompetentje poganjali, da jih premeste z Dolenjskega ali Notranjskega na Gorenjsko, toda pomagalo jim ni nič. Mesto je dobil Nемеc in naj si bo še tako mlad kompetent. Značilno za to je tudi zadnje imenovanje nekoga avskultanta, odbornika «Südmarke», za sodnega adjunkta na Gorenjskem.

Stareji kompetentje, po letih in po službi, so morali iti v male kraje po Dolenjskem,

kraljice ter poljubuje vso to sirno ravan, vse te lepe, domače loge, vso to čudno gorenjsko plan in sivolasa temena ponositega Triglava. Kako se odbijajo svetlikasti prameni od ostrih parobkov orjaskih sten? Odbijajo se ter zasnivajo v srebrnih penah kristalnočistega gorskega zdenca smrten sen...

Vse tiho, le žuborenje vode se čuje, kakor da bi pripovedovala svojemu ljubčku gozdu sentimentalno romanco o večnolepih poezijah vzvišenega sina ljubeče majke... Čuj! — daleč tam iz daljave se čuje udar melodijskega bronca, ki prihaja iz malega stolpiča trudnih seljakov...

Tudi nad revno kočico razteza dišeča lipa svoje košate veje ter ščiti preperelo, starikavo steno zlih nezgod in podaja hladečo senco. Uboga dninarica, lastnica te kočice, in njena zala, pohotna hčerka, sta edini njeni prebivalki.

Lepa Slavica se naslanja ob oboje okna, hladeča si razburjino čelo v nočnem,

eden celo iz Kranjske gore v Mokronog, dočim je naš adjunkt, ki substitnira že nekaj mesecev v Črnomlju, prišel srečno na Gorenjsko, v Črnomelj pa adjunkt, ki je kot rojen Korošec pač toliko značajan, da ni zatajil svojega materinega jezika.

Potentakem se ni čuditi, da zadobivajo naša mesta vedno bolj nemški značaj, zlasti pa še, ker imamo Slovinci še vedno tisto hlapčevsko naravo, da radi enega Nemca, ki slučajno sedi v družbi, ki pa razume tudi slovensko — sicer sploh nima prostora na Kranjskem — govori vsa družba nemski. In tujec, ki čuje to, misli, da je kje gori na Solnograškem ali Niževavstrijskem. Pri tem nima olika prav nič opraviti, saj se Nемеc tudi ne ozira na družbo, čeprav ista obstoji iz samih Slovencev, temveč govori nalašč le nemški, kakor se je zavezal še — kot dijak.

Naj bi naši poslanci posameznim imenovanjem posvečali malo več važnosti. Smelo trdimo, če bi bilo na Spodnjem Štajerskem, kjer razen negenatov v mestih stanujejo le Slovinci, razmeroma toliko slovenskih uradnikov, kakor je nemških uradnikov na Gorenjskem, zakričal bi ves nemški Štajer, da bi se njegovo vpitje ne razleglo le po vsej Avstriji, temveč preko Dunaja še v «rajh» in še huje bi bilo, če bi se kaj takega zgodilo na nemškem Češkem.

Od klerikalnih poslancev ni pričakovati veliko, saj oni sovražijo slovenske uradnike, ki so do malega vsi liberalnega mišljenja,

hladnem vzduhu. Neredno so ji veli zlati kodri v lahнем zefiru in kipeče prsi so se dvigale burno, hrepeneče, poželjivo, kopmeče po ljubezni. Marmornata belina njenih potočnih prsi je odsevala tem intenzivneje v čarobnem luninem svitu; obkroževala je liki nimbusu njeno obličje ter je polzela po otožnem usmevu rozinastih ustnic in po njenem labodjem vratu...

«Prekrasna si, ljubezni polna  
in tvoj objem je poln slasti,  
imaš ustvarjene čari,  
da kakor demon zafrčiš v kraljestvo src...»

Tam ob poti se začuje ukanje in prepevanje ginljive Prešernove popevčice.

Ob zidu se plazi temna, črna postava tja do dekljinega okna. Bil je Slavčin ljubček. Vzradoščena hoče pomiriti kipenje svojega razburjenega srca in z udanoljubljenim, strastnim objemom pohiti v njegovo naročje. Ustni sta se stisnili v dolg, goreč poljubeč, nato pa skrije on svojo kodravo glavo na

Nemci jim pa včasih še pomagajo pri volitvah, kakor pri Elbertovi kandidaturi v dolenskih mestih. Zato naj bi se pa naši narodno-napredni poslanci malo bolj pobrigali za to važno zadevo, sicer bi moglo biti na Gorenjskem že — prepozno.

## C. kr. kmetijske družbe kranjske delovanje l. 1904.

Dalje.

Vinstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice in žveplene moke. Na prošnjo glavnega odbora je deželni odbor plačal vozino do podružnic, tako da so vinsčaki prav poceni dobili zanesljivo dobro modro galico. Po znižani ceni je družba oddala tudi veliko trtnih škropilnic in nahrbtnih žveplalnikov. Družba je več podružnicam izprosila državne, oziroma deželne podpore za njih ameriške trtnice in za poskusne vinograde. Te nasade so nadzorovali državni organi in pa deželni potovalni učitelj za vinstvo.

Novi ameriški vinogradi, ki bodo kmalu nadomestili po trtni uši uničene stare vinograde, dajo od leta do leta več vina. To vino, ki zaradi dragih ameriških nasadov, dragega obdelovanja in sploh zaradi podraženja delavskih moči veliko več stane kakor je stalo vino pred trtno ušjo v starih vinogradih, je treba našim vinsčakom lahko in za primerno ceno spraviti v denar, če naj se jim s tolikimi žrtvami zasnovano novo vinogradništvo izplačuje. To in izpremenjene razmere v vinski kupčiji, tekmovalje s tujci i. t. d., nalaga družbi dolžnost, skrbeti za razpečavanje domačih vin, oziroma domače vinsčake podpirati pri vinski kupčiji. To nalogo vršiti ni lahko, če naj se ogremo neveselih izkušenj, ki so drugod prišli do njih. Iz tega vzroka je družba za sedaj najprej pred dvema letoma osnovala v Ljubljani deželno poskusno vinsko klet, in, kakor je razvidno, z žrtvami, ki so za družbo naravnost ogromne. Družba k tej ustanovitvi dosedaj ni dobila iz javnih zakladov nikakih podpor, a tudi zanje ni prosila, ker čaka uspeha. Na tej podlagi upa takih podpor dobiti. Uspehi vinske kleti, ki

njene valovite grudi, da bi lahko čul sleherni utripljaj njenega srca . . . Iz daljave odmeva z vibrirajočim pianisimom refren:

« . . . prej neznan  
srčne rane  
meni spati ne puste . . . »

Vsa narava drhti otožne sentimentalne slasti, po kipečem objemu in po večnolepi ljubavi . . .

Dolgo sta bila prižeta v mogočni strasti drug k drugemu, konečno se izvije ljubček iz pohotnih čarov svoje oboževanke in iskren poljub zatrne ji azurno modri očesi, jasni ko planinska jezera ter zabrani iztok solza žalosti, povzročene vsled ločitve od svojega tako vroče oboževanega fanta . . . Poslednjič sta pila iz skupne čaše življenja, poslednjič se opajala ljubezni . . .

«Ti moj dragi, edino ljubljeni, ne zabi me v tujini, ko boš krmaril med razburkanim valovjem, med temo in vetrovi; ne zabi me v tujini, ne zabi svoje zveste, vdane Slavke! . . . »

«Ti moja vtelesena ljubav, čar vse naše domovine, ti svit sredi trudne, pozne noči, — tvoj sem na veke! . . . Zdravstvuj! Na svidenje! . . . »

ima namen širše občinstvo seznanjati z dobrimi domačimi pridelki in zanje reklamo delati ter posredovati pri vinski kupčiji, ima očiten uspeh; zato družba upa sedaj dobiti pri merodajnih krogih potrebne podpore. Ta klet ima največjo zaslugu na dejstvu, da se danes v Ljubljani, ki je bila v tem pogledu poprej precej razupita, toči po veliki večini izboren domač pridelok, in kar je posebno poudarjati, pričel je izginjati neopravičeni predsodek proti vipavskim vinom. Družba goji nado, da bo ta poskusna klet podlaga veliki deželni zadružni kleti, ki bo mogla mogočno uplivati na razvoj domače vinske kupčije.

Na tem mestu je pohvalno omenjati vinskih semnje, ki so se vpeljali v Krškem vsled prizadevanja tamošnje družbene podružnice in deželnega potovalnega učitelja za vinstvo. Že v kratkem času obstanka teh vinskih semnje so se izkazali za izborno napravo, ki imenitno in ceno posredujejo med prebivalci in vinskimi kupci, ter so naredili, da so vina iz krškega okraja proslula in da tamošnji vinsčaki svoj pridelok lahko in hitro dobro prodajajo.

Sadjarstvo je družba pospeševala kakor druga leta v prvi vrsti s tem, da je oddala mnogo tisoč sadnih dreves. Družbeni organi so pregledali po možnosti podružniške drevnice, in glavni odbor je nekaterim podružnicam izposloval potrebne podpore za ustanovitve, oziroma za vzdrževanje drevnic. Glede prepotrebne organizacije za razpečavanje sadja je glavni odbor storil primerne korake ter je najprej sklenil ustanoviti v Ljubljani redne semnje za namizno sadje, ki bodo imeli namen, pridelovalce neposredno priversti v dotiko s kupci, oziroma z uživalci, ter sadjarje pripraviti do pravilnega hranjenja in odposiljanja namiznega sadja. Zal, da glavni odbor te namere v tem letu ne more izvršiti, ker sadna letina popolnoma odpade. Ker je Nemčija glavni uvozni trg za naše sadje, zato je glavni odbor smatral za potrebno, da se je tudi naša dežela l. 1904 udeležila velike sadne razstave v Düsseldorfu. Na tej razstavi je bilo naše sadje v avstrijskem oddelku med prvimi. Glavni odbor je tudi izposloval podporo, da je bil deželni potovalni

In poslovala sta se . . . Z neizmerno vdanim pogledom je odšel v trudno noč. Kdo li zna, kdaj se zopet vrne v njen naročaj! Odšel je daleč proč v tujino in ne bo ostalo niti sence več po njem v njegovi mali domovini . . .

« . . . ti si kriva  
ljubezniva . . . »  
\* \* \*

Pa se zasvetlika tam na obzorju in ves ta širen, žametast ovoj boža marmornata belina nočne kraljice . . . daleč, daleč na okrog izžareva tja do belih sten stolnega mesta in ljubkuje s svojim ljubčekom ter poljubuje v udani hvaležnosti soho velikega ženija, njegova slavljena Prešerna v nedosežni ljubavi . . .

## V Bohinj in k bohinjskemu jezeru!

Potopisi in zgodovinski utrinki. Piše Franjo P—c.  
Dalje.

Vidite, dragi moji sopotniki, ki se spodtikate nad vsak, na složno izpeljani cesti ležeči kamenček, taka-le je bila prejšnja pot skozi več kot cela dva stoletja. In kaj šele

učitelj za vinstvo, g. Gombač, poslan kot zastopnik družbe in Düsseldorf proučevati razstavo ter je pri tej priliki tudi priredil kranjski oddelek razstave.

Govedorejo je družba pospeševala s tem, da je skrbela za dobavo čistokrvnih bikov-plemenjakov, ki jih je s pomočjo državne podpore oddajala živinorejcem po znižani ceni. Ker so živinorejci že močno prišli do spoznanja, kako potrebni so dobri bik-plemenjaki, zato so umnejši živinorejci pripravljali bike-plemenjake bolj plačevati, in je družbi omogočeno s primerno zelo majhno državno podporo oddajati več plemenskih živali. Leta 1904 je družba oddala 12 bikov simodolcev, 14 pincgavcev in 4 murodolce. Poleg tega je družba izplačala iz državne podpore 753 K nagrad onim živinorejcem, ki so imeli subvencijske bike čez določeni dve leti za plemo. — Glavni odbor je tudi vladi pomagal preskrbovati čistokrvne plemenske bike občinam. V to svrhu je družba kupila za vlado 40 bikov-plemenjakov, in sicer 18 murodolcev, 12 pincgavcev in 10 simodolcev. Leta 1904 je torej prišlo v deželo 70 čistokrvnih bikov-plemenjakov, stevilo, ki doslej še ni bilo doseženo.

V prospeh mlekarstva je družba marljivo delovala, saj je že več kot trideset let preteklo, odkar je osnovala prve mlekarske zadruge. Nove iznajdbe na polju mlekarstva so omogočile lažje razpečavanje mleka, in glavni odbor se je zaradi tega v zadnjih letih z vsjo silo in z najboljšim uspehom trudil, povzdigniti mlekarstvo na Kranjskem. Večji del mlekarskih zadrug v deželi se je osnovalo po neposrednem in posrednem prizadevanju kmetijske družbe, ki je tudi vsem zadrugam izposlovala državne podpore. Leta 1904 je bilo na Kranjskem 49 mlekarskih zadrug, ki so razpečale 6.543.478 litrov mleka in so zanj dobile 719.782 K. Vse mlekarske zadruge z malimi izjemami procvitajo. Delo je družbi vsled mlekarskih zadrug naraslo in ga jej ni bilo mogoče zaradi nedostatnih fizičnih sil tako hitro vršiti, kakor bi bilo potrebno z ozirom na dobro reč. Iz tega vzroka je glavni odbor skozi pet let prosil, da naj se v deželi nastavi poseben strokovnjak za mlekarstvo. Tej

pred to potjo? Ni namreč izključeno, da bi šele z izpeljavo te tovrne steze, ki je vodila vseskoz tesno nad levim bregom Save, ne bila peljala tu skozi že prej kaka primitivna, t. j. navadna takozvana pastirska steza. Pa ne more biti naš namen stvar globlje razpravljati; gotovo je le eno, da ti, ki so v l. 1554. vdolbili v jedro skale te stopnjice, niso bili prvi na tem baš najnevarnejšem prehodu. — — —

Vrnimo se torej še enkrat k stopnjicam samim! Blizo 2 metra nad tovrno stezo med obema «stopnjicama» vdolbljena so v četverkotnem okviru, ki je približno pol metra dolg in četrt metra visok, že enkrat v našem pogovoru omenjene štiri znamenja. Le-ta niso delala preglavice samo ljudstvu, da je izumilo o njih mnogo pravljič in med temi tudi že nam znano o «Turčinih»; ne! tudi učenjaki, kakor Henrik Costa, naš slavni Metelko in drugi so si dolgo časa belili glave in ugibali, odkod ta čudna znamenja. Valvazor je v svoji IV. knjigi str. 537 mnenja, da so ista izza časa Turkov in da so si jih le-ti postavili v spomin: «anzeigend, wie weit der Türk vor Jahren durchgedrungen»,

prosnji je c. kr. kmetijsko ministrstvo l. 1904 slednjic vendarle ugodilo ter je nastavilo posebnega potovalnega učitelja za mlekarstvo na Kranjskem, ki je prideljen družbi. Vsled tega je bilo mogoče v najkrajšem času oživiti se one mlekarke zadruge, katerih ustanovitev je bila že poprej sklenjena, oziroma započeta. V letu 1905 se bo število mlekarških zadrug povzpelo gotovo na šestdeset (sedaj jih je že 58), ki bodo razpečale veliko nad deset milijonov litrov mleka ter zanj iztržile poldrugi milijon kron. — Denarni promet pri mlekarških zadrugah v l. 1905 bo znašal tri milijone kron. Ker so ti dohodki iz mlekarstva skoro docela čisto novi, se sme trditi, da oni del naših živinorejcev, ki so udje mlekarških zadrug, dobe novih dohodkov v znesku poldruga milijona, kar odgovarja glavnic tridesetih milijonov kron. Posledica procvitajočega mlekarstva pa se kaže tudi v zboljšanju živinoreje glede količnosti in kakovosti, in če ima Kranjska danes 26.000 goved več kakor pred desetimi leti, ima na tem gotovo največjo zaslugo mlekarstvo.

Konec prih.

## Dopisi.

**Izpod Sv. Ambroža.** Dne 27. septembra se je vršila kolavdacija nove šola na Št. Urški gori, katera je podjetniku zelo ugodno izpadla. Ob svojem času, ko se je pričelo graditi to novo šolsko poslopje, je dalo povod mnogim neslanim govoricam, kar ni čuda, kdor pozna tamošnje hribovske, zganju udane prebivalce. Ne zaupajo ti ljudje nikomur nič, le denarju verjamejo; in če se mu takoj, malodane naprej ne plača, pa ne dela, raje sedi in se liži kakor mačka na solncu. Tamošnji g. župnik je vsled hribovske surovosti obolel in šel iskat si zdravja v Kandijo na Dolenjsko. Izmed učiteljskih moči ni prosil za to mesto nobeden in lepa, draga in nova šola prepuščena je takorekoč usodi, da mora stati prazna, ne da bi mogla ustreči svojemu namenu. Le na noge, g. učitelji, oziroma učiteljice, kdor ljubi samoto! Tam bode vedno lahko premišljeval in občudoval božjo modrost. Gledal bode, kako velik je svet, saj razgled bode imel jako lep v ravnino. Če bi ga mi-

(oznanjajoč, kako daleč je prišel Turk pred leti). To svoje mnenje je Valvazor najbrže izcrpal iz prepričanja Bohinjcev, ki na vsak način še sedaj hočejo imeti, da jih je l. 1554. nameraval Turčin počastiti s svojim prihodom. Je pa še eno temu slično mnenje vkoreninjeno med ljudstvom, katerega dosedaj še ni niti Valvazor, niti kdo drugi za njim zasledil, ali vsaj kolikor meni znano, ne zabeležil. Dovoljena bodi torej meni ta izvanredna čast. Gre se kakor tu za ime «Obrne» tudi tam za posebno krajevno ime: «Višgarje». To je majhna precej poševno proti srednjevaskim njivam padajoča poraščena strmina, severovzhodno pod robom Rudnice, južno na sedlu se družijo neposredno z drugim slično zanimivim imenom «Kazence» ali kakor Bohinjci pravijo «Kajzenca». Nastanek imena «Višgarje» si Bohinjci (zlasti v zgornji dolini) nekako takole predstavljajo: Ne veliko, a nekaj Turčinov je le vendar zlodej prinesel tudi v našo dolino. Tam na «Obrnah» so jih naši sprejeli, od zgoraj kamenje in skale nanje rusivši, tukaj so bili pa seveda že kolikor

kalo iti na polje, ne bi imel daleč v Komendo, in če bi hotel pohoditi cerkljanske liberalce ali gospodične Slomskarice, bi se dričal po tamošnji veliki cesti tja v Cerklje preganjat si bolezni — dolgi čas.

Eden, ki je ta hrib že večkrat preplezal.

**Iz Škofjo Loke.** Dasi pogrešamo v našem mestu marsikaj, kar drugod v enakih razmerah živeči meščani že zdavnaj imajo, vendar se moramo za enkrat zadovoljiti tudi s tem, kar smo doslej v tem oziru dosegli. Vsega hkratu pač ne moremo zahtevati! Kot napredek je pa vsekako tudi to, da bode v kratkem dogotovljena in javnemu prometu izročena naša mestna klavnica in da je naše mesto dobilo diplomiranega živinozdravnika, katerega dozdej, kakor znano, še nismo imeli. O potrebi mestne klavnice ne bomo tu razpravljali, ker to ni naš namen. Saj to so storili drugi in na drugem mestu. Nam meščanom se je ustreglo že s tem, da se na primernem kraju zida klavnica in da ne bomo, zlasti v polletnem času, ko je nevarnost za epidemije še večja, vživali še oni neprijetni, vsled živalskih odpadkov okuženi zrak, ki je doslej prihajal iz mesnic, razpostavljenih po sredi našega mesta. Kako pa bode še mestno županstvo zadovoljno, ki je moralo za zgrajenje klavnice najeti precejšnje posojilo, katero bi se moralo obrestovati in amortizovati iz dohodkov od klavnice — to bode dokazala najbližja bodočnost! Upamo vsekako, da so tudi to vprašanje dovolj temeljito premišljevali naši mestni očetje, predno so selitili takega podjetja. Le naši mesarji ne kažejo nikakega zaupanja do klavnice. In to je, kar smo hoteli pibiti! Kaj povzroča mesarjem njihovo nezaupnost, da ne rečemo nevoljo proti klavnici, — to nočemo že zdaj preiskovati, ker se bo morda o tem še govorilo! Ne verujemo pa, da bi naši mesarji svojo nevoljo do klavnice dali občutiti onim, ki bodo kupovali meso, to je vsem onim nižjim slojem našega meščanstva, ki so v prvi vrsti navezani hraniti se z mesom. Govori se namreč že nekaj časa sem, da hočejo mesarji radi tistih par kron pristojbine, ki bode od njih zahtevala klavnična uprava za vsako zaklano živinčce, podražiti meso, ki pa je itak že predrago, tako da v tem oziru čisto nič ne zaostajamo za večjimi mesti, v katerih so stroški režije pač še nekoliko večji

toliko oboroženi. Odredili so se ogleduhi, to je male straže, ki so imele nalog, opazovati prihod sovražnikov. Nekoč odposljejo dva Tolminca na sedlo pod Rudnico; ko se le-ta dva bližata spodnjim robovom Rudnice, opazi prvi med njima Turčina, stoječega na robovih Rudnice. Ta se seveda prestraši in brž pokaže svojemu tovarišu Turčina, rekoč: «Viš, gor je!». Od tedaj je dobil ves bližnji okraj, kjer sta ogleduhovala naša slavna junaka, ki pa nista bila iz Bohinja, ampak kakor Bohinjci še sedaj dobro vedo — s Tolminskega, — svoje ime «Višgorje». Ko se ob priliki z Bistrice napotimo peš čez «Senožet» mimo «Kazence» in pod «Višgorjem» na Srednjo vas, se mimogrede še pomenimo, kdo ima bolj prav glede krajevnega krsta, ali Tolminec s svojim «Viš gor je» ali naš nazor z definicijo: «Viš, kar je» (kar je, visi!).

Med tem pa si oglejmo natančneje ta zagonetna, v skalo vsekana znamenja; če pri tem opazovanju nekoliko v duhu premostrimo občno zgodovino, nam se nehote reši naše preporo tursko vprašanje. L. 1554. namreč

kakor pri nas. Sicer nikakor nismo nasprotni onim, ki hočejo na reelni način izhajati, saj je vsakdo dolžan si pomagati. Vendar naj pri tem ne izkoriščajo svojih odjemalcev. Nasi mesarji so pač lahko potolaženi in jim povemo, da vendar ne bodo imeli navzlic kakih pristojbin pri klavnici, nikake «izgube», s katero tako radi strašijo pri vsaki priložnosti, kar jim seveda nihče ne veruje in tudi ne more verovati. Tega pač ne morejo nikomur tajiti, da se ne bogatijo že zgolj s prodajo mesa, ki ga vvažajo dannadan v tuje kraje, dasi ga zaračunajo tujcem ceneje kakor pa nam domačinom, ki se moramo vrhu tega še zadovoljiti s samimi ostanki in kvalitativno najslabšim mesom, dočim za izvoz rabijo vedno le najboljše in najlepše meso! Že tako ravnanje naših mesarjev moramo označiti kakor nečuvstvo brezvestnost in če to moramo voljno, brez prigovora trpeti, naj bi še trpeli drugo, novo krivico, ki se nam obeta s povečanjem cene mesa radi malenkostne klavnične pristojbine! Ne! Proti tej nameri mesarjev moramo najodločneje protestirati! V slučaju pa, da se ta namera vresniči, tedaj pozivljamo tudi slavno mestno županstvo, da se tej akciji pridruži in se upre takemu nasilstvu.

## Novice iz Cerkljan.

— Pretečeno soboto večer so se zbrali člani čitalnice na prijateljsko zabaven večer v gostilno M. Kerna. S svojo navzočnostjo je počastil člani župan stolnega mesta Ljubljane, g. Iv. Hribar. Izrazil je veselje, da so se Cerkljanci združili v društvo, kojega namen je delovati med našim ljudstvom v prosep omike in izobrazbe.

— Po njegovem odhodu se je še govorilo o napravi čitalnične zastave. Oni, ki so se udeležili Prešernove slavnosti v Ljubljani ne morejo prehaliti krasnega užitka, velikanske udeležbe raznih društev ter pravijo, da ne pozabijo tega dne do svoje smrti. Posebno so slavnost poveličevale mnoge krasne zastave.

— Zato pravijo Cerkljanci: zastavo, zastavo moramo imeti, da nam bo mogoče nastopati ob svečanih prilikah ponosno,

Turkov sploh ni bilo na Kranjskem, tedaj jih tudi na vsem našem bohinjskem potu ni bilo. Prebivalcem zgornje doline potemtakem ni bilo treba rusiti kamenja nanje «na Obrnem», niti ni bilo treba Tolmincu lagati: «Viš, gor je!» Ne, da bi računal na kako zahvalo, a upam pa trdno, da s tem dokazilom resim čast dotičnega Tolminca od pradedov pa do sedanjih njegovih nečakov in sestričen — če jih ima. Tedaj tudi ta znamenja niso bila ne turska, kakor jih Bohinjec in za njim Valvazor omenja, in tudi ne ruska, kakor bi jih nekateri učenjaki radi hoteli imeti. Ta znamenja so, — tako nam potrjujeta dve listini vicedomskega arhiva (Vicedom-Arhiv XXXIV/22, 23, C.), datiran z dne 6. in 9. oktobra l. 1568, tedanjim časom primerna trgovska znamenja v obliki pečata tedanjih bohinjskih fužinarjev. Takih pečatnih znamenj je vklesanih štiri. Od teh sta nam iz prej omenjenih listin znani dve imeni, in sicer 1) Franz Kiechl iz Stare Fužine in 2) Stephan Khrall z Bistrice. Dalje prih.

kakor druga društva. In res, takoj so člani kmečki fantje zložili skupaj lepo svoto kot ustanovni zaklad. Dolžnost odbora pa je, da se s to zadevo resno peča, da se kmalu razvije zastava cerkljanske čitalnice.

— V Ameriko je odpotovalo zopet nekaj naših vaščanov. Vleče jih tja velik zaslužek, ne pomislijo pa, da je treba tam primerno več trpeti kakor v Evropi in tudi v vedni smrtni nevarnosti je človek.

— Vzrok bo gotovo v zastarelem načinu našega kmetovanja in pomanjkanju izobrazbe modernih pridobitvah kmetijstva, namreč mi nismo skoro nič napredovali in se tako trdovratno držimo pridelovanja žit v velikem obsegu, kar pa zahteva mnogo tuđa, veliko delavcev, dobrega gnoja, potem se še težko in ceno spravi v denar.

— Kako bi si pomagali? Drugod si ustanavljajo mlekarne, kamor oddajajo skupno mleko. Seveda polagajo potem glavno skrb živinoreji; če pa to goje, treba je obsejati polje z deteljo, mešanicami, travo i. t. d. mesto z žitom. Vzemimo za vzgled mlekarso zadružno na Skaručini; deluje šele prvo leto, vendar je dobila meseca avgusta od kmetov združnikov 35.000 litrov mleka in zanj so dobili 3000 kron in potem dobe nazaj še vse posneto mleko. Ali ni to lep nov vir dohodkov? In koncu vsakega meseca denar!

— Vprašamo Vas: Bi li pri nas kaj takega ne bilo mogoče? Sedaj se dobi sramotno malo za kuhano maslo. A koliko je dela? Treba je latvic, postavljanja, posnemanja, medenja, snaženja i. t. d. To odpade, če je mlekarja, in kar je glavno: potrebuje se manj delavcev za obdelovanje polja.

— Teda j na noge, dragi kmetje, premisljajte o ustanovitvi mlekarne, seveda ne na način, kot je bilo rajno kmetijsko društvo. Vodstvo bi moralo biti poverjeno neodvisnim, razumnim ljudem ne glede na politično mišljenje. V stanovskih težnjah naj bi bila politika med kmeti izključena, kakor je med drugimi stanovi. Politiko, to je sovraštvo in prepir so med kmete zanesli brezvestneži, dobro vedoč: če se dva tepeta, se tretji smeje. Dragi kmetje, ta stavek dobro premislite! Kar je bilo mogoče napraviti v Komendi, Skaručini, Mengišu, Radomljah i. t. d., zakaj bi ne bilo tudi pri nas? Ta misel bi ne smela zaspati.

— Napredek. G. M. Kern vpeljal je v svoji prodajalni acetilino vo luč. Baje dobro sveti. Sedaj, kakor poročajo časniki, se petrolej podraži, je kaj takega uvaževanja vredno.

## Tržiške novice.

— Mikličevo učiteljevanje. Ker smo že zadnjič obljubili, da se bomo z malenkostno osebito Mikličevo bavili še večkrat, usojamo si tem potom opozoriti slavni okrajni šolski svet na «vzorno» delovanje tega moža, mučenika nemške kulture v Tržiču. Čeprav toči Miklič v zadnjem članku iz Tržiča v «Deutsche Stimmen» krokodilove solze radi napada njegove «častivredne» osebe v «Gorenjcu», češ, da se proti ljudem, ki politično mržnjo zvrčajo na osebe, ne more in noče bojevati, je mož ravno v tem korenito zavozil. Kdo je bil prvi, ki je napadal v časopisih osebe? Učitelj Miklič. In naj se potem še tako zvija in zavija resnico — očitaj ne more ovreči. Tudi mi smo za to, da naj se osebnosti ne vlačijo v politične boje; čim pa

se predrzne tak človek očitati neresničnosti osebam, katerih poštenje je nad vsak dvom vzvišeno, ki si upajo samostojno misliti, potem tudi mi ne poznamo nikakih oziriv. Zob za zob! In zato se drznemo na tem mestu vprašati slavni okrajni šolski svet, od kdaj je opravičen učitelj med šolskim letom samovoljno zamuditi celodnevni šolski pouk samo zato, da si zdravi svojega mačka? Po Tržiču se govori, da si učitelj Miklič takega prostega dne ni privoščil prvokrat, sam pa je menda izjavil, da tudi zadnjokrat ne. To je po naših mislih skrajna predrznost! Najprej popiva in tuli svoj «Heil» po celi noči, drugi dan pa cel dan spi, a šola mu niti toliko ni mar, da bi poslal vodstvu kako opravičbo. In pri vsem tem se maščuje to človeče na otrocih slovenskih starišev na jako čuden način. Vemo za slučaj, ko je kaznoval jako nadarjenega in pridnega dečka samo zato, ker je le-ta izgubil svoje držalo. Za to malenkost moral je učenec presedeti v šoli celo uro. Gospod učitelj, če bi moral biti vsakdo, ki kaj izgubi, kaznovan z zapornom, potem bi morali vi v luknjo kar na leta, ker ste izgubili svojo pamet. V svojo dolžnost smo si šteli, da opozorimo slavne šolske svete na to korifejo, med vzgojevalci naše mladine, da ga čim prej predlagajo in imenujejo nadučiteljem. A ne za Tržič, ker v Tržiču je splošna zahteva, da Mikliča iz Tržiča!

— Kakor smo že opetovano omenili, je podaril gospod Friderik baron Born sto kron za tržiške reveže. Ta dar je nemško županstvo odklonilo, češ, da ne more postati gospodu baronu umazano sredstvo, ko hoče izliti svoj žolč iz osebnega sovraštva do Riegerja. Kaj ima gospod baron z Riegerjem, nas ne briga. Odločno pa protestiramo, da bi se darovi, ki so namenjeni ubogim, in posebno tako znatni darovi odklanjali. Dobro vemo, da je vsaka občina postavno zavezana, sprejeti vsak dar za reveže, naj si bo darovan iz kateregakoli namena. Gospod Mally, zapomnite si to! Obenem nas pa sili utemeljevanje odklonitve daru na smeh, prav pri srčen smeh! S kako silo bi radi obdržali Tržiču nemško lice! Kako težka je ločitev! In vendar se bodete morali temu privaditi. Vaša jezica nas sili na smeh.

— Gospod notar je sprejel sledeče pismo: «Gehrter Herr Notar! Aus Freude über Herrn S. R.—s endlichem Wegzuge aus Krain übersende ich Ihnen 200 K, deren Verteilung unter die Armen Neumarkts und St. Anna's ich Ihnen ganz überlasse. Wenn Sie für würdig halten, dem geben Sie, soviel Sie wollen. Besten Grüsse! — Baron Born.» — Gospoda Gassner, Mally et consortes! Ali čutite zaušnico, ki ste jo sprejeli od strani, od katere je gotovo niste pričakovali nikdar? Mož plemenitaš, ki ga diči tudi srčno plemstvo — je v vaših očeh seveda neplemenit, ker ne trobi v vaš rog; vi odklanjate njegov dar, on pa v svoji plemenitosti daruje še enkrat toliko. Če bi bili sprejeli prvi dar, ne bilo bi vam treba trpeti te moralne zaušnice. Primito drug drugega za «ta sladke»!

— Zadnja veselica v korist družbi sv. Cirila in Metoda je donesla okroglih 270 K, tako da se po odbitku stroškov lahko računa na 200 K čistega dohodka. Lepa svotica. In zato se zahvaljujemo še enkrat tem potom vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli, da je veselica tako sijajno uspela.

Osobito moramo omeniti redko požrtvovalnost gospoda nadučitelja Jezerška, ki je vodil petje slovenskega bralnega društva. Dasi slatnuje uro hoda od Tržiča — v Križih, je vendar rešil svojo nalogo kot pevovodja nad vse častno. V prvi vrsti moramo povdarjati, da kljub oddaljenosti, vremenskim neprilikam, nerednemu pohajanju pevcev k vajah, ni zamudil niti ene pevske vaje, pač pa je bil vedno prvi v društveni sobi, se ni nikdar pritoževal in ravno s tem svojim požrtvovalnim in vzpodbudjevalnim nastopom dosegel, da je pel pevski zbor vse tri težke skladbe precizno in žel zato burno pohvalo občinstva. Čast mu!

## Dolinarjeva slavnost v Dorfarjih pri Škofji Loki.

Minulo nedeljo se je vršila v prijazni vasi Dorfarje pomembna slavnost, ki zasluži, da jo opišemo natančneje.

Vkljub slabemu vremenu se je zbralo lepo število njegovih čestilcev, pred vsem seveda slovenski pravniki s svojim društvenim predsednikom višjesodnim svetnikom g. dr. Andrejem Ferjančičem. Med nejuristi je zlasti omeniti deželnošolskega nadzornika g. Fr. Levca.

Na postaji Škofja Loka je lokalni odbor z županom g. notarjem Lenčkom na čelu pozdravil udeležnike, ki so se po kratkem odmoru na Trati, podali proti Dorfarjem. V Virmašah so jih sprejela kmetska dekleta v narodni noši, kakor tudi drugi uglednejši kmetje. Kmetstvo deklet jih je pozdravilo s kratkim, a prisrčnim ogovorom, za kateri se je zahvalil g. dr. Ferjančič. Nato so se podali slavnostni gostje, ki so bili okrašeni s šopki, v vasico pri Sv. Duhu, kjer se je služila maša. Pred cerkvijo je bil postavljen velik slavalok z napisom: «Častilci Dolinarjevi, dobro došli!» Odtod je odkorakala vsa družba, kateri se je pridružilo veliko število kmetskega prebivalstva, v Dorfarje.

V bližini rojstne hiše Dolinarjeve je pričakoval udeležnike občinski odbor staroški z županom g. Fr. Dolencem na čelu, kakor tudi starošloško gasilno društvo. Gosp. župan je pozdravil društvo «Pravnik», za kateri pozdrav se je zahvalil g. dr. Ferjančič. Vsa vas Dorfarje je bila v zastavah; poleg tega pa je bil v neposredni bližini rojstne hiše Dolinarjeve postavljen slavalok z napisom: «Živel, slovenski pravnik!»

Udeležniki so se nato zbrali na slavnostnem prostoru, kjer je g. deželnosodni svetnik dr. Edvard Volčič imel slavnostni govor, v katerem je slavil delovanje Dolinarjevo, vsled katerega je Dolinar znan kot velik pravnik po celi Evropi. Na koncu njegovega govora se je odkrila spominska plošča, katero je jako ukusno napravil kamnosek Toman. Pevci iz Škofje Loke, pod vodstvom g. sodnega pristava Deva, pa so zapeli slavljju primerno pesem. G. dr. Ferjančič je izročil nato sedanjemu posestniku hiše, Mihaelu Zakotniku, spominsko ploščo, katero je posvetilo društvo «Pravnik» učenemu rojaku in pravniku. S tem je bila slavnost v Dorfarjih končana.

Gostje so se potem odpeljali proti Škofji Loki. Med potom so ugledali velikanski slavalok z napisom: «Slovenski pravniki, častilci Dolinarjevi, dobro došli!» V gostilni Guzeljevi je bilo opoldne skupno kosilo. Sli-

sale so se tudi navdušene napitnice. Tako je med drugim povdarjal g. dr. Ferjančič za sluge lokalnega odbora, gg. notar Lenček in dr. Arko sta napijala društvu «Pravnik», deželni solski predsednik Levce je slavil Dolinarja in napil dr. Volčiču, ki je zbranim povedal, da je obelodanil v slov. jeziku prvi životopis Dolinarjev notar Hudovernik. Govorili so še gg. Hudovernik, dr. Rogina, dr. Kušar in dr. Schegula. Pri banketu je prav ubrano prepeval nalašč zato sestavljen kvartet pravnikov. Došlo je tudi več brzozak in pismenih pozdravov, med katerimi je omeniti brzozav ministerijelnega svetnika v justičnem ministru, dr. Avg. viteza Pittreicha.

Po banketu se je večina udeležencev podala v Staro Loko v grad g. visjesodnega svetnika g. viteza Strahla, da si ogleda ondi spravljene dragocene starine. Razkazovala sta jim vse zanimivosti gg. vitez Strahl in visokošolec Gaber. Strahlova galerija slik je, kakor znano, največja na Kranjskem. Ondi se nahaja tudi gosje pero, s katerim je Napoleon I. podpisal mirovno pogodbo v Schönbrunu. Omenjeno bodi, da je med zbirko Langusovih slik izborna narisana glava Prešernova.

Zvečer so se gostje podali iz Stare Loke na Trato, kjer so preživeli še nekaj veselih družabnih uric pozno v noč.

## Glas iz Belokrajine.

S pravo radostjo smo sprejeli «Dolenjca» kot prilogo «Gorenjcu». Imeli smo doslej sicer že list, kateri naj bi se po prvotnem svojem programu moral zavzemati za splošne zadeve vinorodne naše Dolenjce. Toda ta list je v zadnjih letih popolnoma izgršil svoj namen. Pozdravljen torej, vrlji «Dolenjec», in to tembolj, ker smo prepričani, da v tvojih predalih najdemo vedno prostor za obrambo proti poročilom v znanem revolveržurnalu «Domoljubu», kateri blati vse, kar ne trobi v rog one prononsirane klike, ki je v lepi naši domovini provzročila že toliko zla. Vsaj pa imamo pri nas v Belokrajini tudi ljudi iz novodobne šole kranjskih političnih duhovnikov in skofa Bonaventure, kateri delajo vso čast proslavljenemu svojemu učitelju. Oglejmo si delovanje dičnega našega župnika Rometa v Podzemlju. Iz golega osebnega sovraštva do tukajšnjega nadučitelja je vzcl istemu pred leti mesto organista in vodstvo cerkvenega petja. To je provzročilo, da pri bogoslužju skozi par let ni bilo niti orgljanja ne petja. Ko pa se je kmetom ta komedija zdela vendarle preneumna, zahtevali so od glavarstva v Črnomlju, da uredi zadevo. In res je prišel v Podzemelj okrajni komisar ter sklical shod vseh interesentov z župnikom vred. Rome je namrcč zahteval, da se nastavi nov organist, kateremu bi morala občina plačevati letnih 800 kron, dočim je prejšnji g. organist za vse svoje delo dobival letnih 240 K. Na shodu je nastal vrišč in občani so župnika Romela naturali na cesto ter ga zasledovali do doma. Urnih krač je tekel v svojo sobo ter se v isto zaprl, ker je imel opravičeno bojazen, da bi njegovega rojstva kosti ne prišle v neljubo dotliko razjarjenih občinarjev. Sedaj kuha v farovžu sveto jezo, grozeč župljanom sveto osvoto. Pa še enega takega tička imamo v Belokrajini. To je metliški kapelan Štrajhar. Mož je tako hude krvi in za škofovo politiko

tako vnet, da je celo v klerikalni stranki med mirnejšimi in hujšimi elementi zanetil razdor, kateri je provzročil tožbe pri sodnji. Ko je škof videl, da kaplan Štrajhar vendarle malo prehudo uganja njegovo politiko, poslal mu je telegrafično obvestilo, da je prestavljen v Toplice. Bridka usoda pa je hotela, da so se pobožno hčerke Marijine družbe kar «in corpore» zaljubile v mladostno lice in prijazne poglede mladega kapelana ter pisale dolgo pismo škofu, v katerem istega prosijo za božjo voljo, da naj prekličje svoj odziv. In Anton Bonaventura se je res udal sirenskimi glasovom Marijinih devic ter jim priznal pravico še nadalje občudovati pri njihovih pobožnih vajah srčanega kaplanu Štrajharja. Metliški meščani pa imajo i nadalje pravico čuti božjo besedo iz ust tega vzornega kapelana.

## Tedenski politični pregled.

Državni zbor se je sešel dne 26. t. m. Ministrski predsednik Gauč je govoril celo ure, a skrajno previdno. Glede položaja na Ogrskem ni Gauč omenil nobenega novega momenta. Glede trgovinskih pogodb je rekel, da morajo biti na vsak način obnovljene do 1. marca, če treba tudi brez Ogrske. Obsirno je govoril o splošni in enaki volilni pravici. Povedal je tudi, da predloži v kratkem zakonski načrt v kreditu 25 milijonov za vseučilišča. Glede jezikovnega vbrašanja je nejasno obljubil zakon, ki se bo naslanjal na obstoječe zakone. Sklenilo se je, otvoriti debato o Gaučevi izjavi. Izmed slovenskih poslancev je govoril dr. Tavčar, in sicer se je bavil s prepovedjo Prešernove slavnosti, z divizionarjem Fml. Chavannom, s slovenskim vseučiliščem in s splošno volilno pravico. — V večerajšnji seji se je nadaljevala razprava o Gaučevi izjavi. Govoril je tudi dr. Šustersič, ki je polemiziral z dr. Tavčarjem glede splošne volilne pravice. — Poslanca dr. Ferjančič in Pogačnik sta vložila interpelaciji zaradi kazni, ki jih je naložila kranjska vlada udeležnikom demonstracije v Domžalah.

**Državnozborna volitev na Koroškem.** Vodstvo nemške klerikalne stranke priporoča svojim volilcem, naj oddajo svoj glas pri državnozborni volitvi slovenskemu kandidatu Francu Grafenauerju. Govori se, da je bila izvolitev Grafenauerja zagotovljena, ako bi se tudi nemški klerikalci ne bili izrekli zanj.

**Ogrsko.** Minulo soboto je cesar sprejel v avdijski zastopnike madžarskih strank, ki tvorijo v državnem zboru večino, in ki delajo na to, da odtrgajo Ogrsko od Avstrije. Bilo je pet poslancev. Cesar jih je hladno sprejel ter jim prečital madžarski pisano spomenico. V njej jih je pozval, naj madžarska večina v državnem zboru sestavi ministristvo, seveda pod pogoji. Najprej ne smejo v armadi nič spremeniti, nemški poveljni jezik ostane, temeljna skupnost armade ostane, gospodarska vprašanja reši s sporazumljenjem dunajske in ogrske vlade, parlament mora redno delovati. Cesar naznani, da se bo nadalje pogajal s poslanci avstrijski minister Goluchowski. A madžarski poslanci so to kratkomalo odbili, češ, da se hočejo pogajati le z državnikom, ki je ogrski državlján. Cesar je imenoval nato svojim zaupnikom grofa Czirakyja. Ta se je začel pogajati z njimi, a ker ni nič opravil, je odstopil. Zmešnjava je vedno večja.

**Avstrija na Balkanu.** V Carigradu trdijo, da nameravajo avstrijske čete zasesti Novi bazar. Pri Plevju so Avstrijci že baje prekoračili turško mejo. Avstrija ima po berlinski pogodbi pravico zasesti Novi bazar, a namerava zasesti le četrtino pokrajine.

**Splošna mobilizacija?** Glasilo graskih socialnih demokratov «Arbeiterwille» priobčujoje iz zanesljivega vira vest, da so dobili zgornjestajerski občinski uradi najstrožji ukaz, naj imajo pripravljene vse tiskovine in spise za slučaj nenadne mobilizacije. List sodi, da je naperjena mobilizacija proti Madžarom, a skoro gotovo so to le priprave za vsak slučaj, kakor se je v tem oziru tudi pri nas že vse na novo uredilo.

**Švedsko-norveški spor** je rešen. Dne 23. t. m. se je doseglo popolno sporazumljenje. Zveza teh dveh dežel se ne bo več obnovila.

## Novičar.

**Osebnosti.** Začasna učiteljica Angela Trost iz Budanj je imenovana za Vodice, Amalija Kecej pa za suplentko v Trzliču.

**Kranjski deželni zbor** je sklican na dan 25. oktobra t. l.

**Važna izprememba pri deželni vladi kranjski.** Dosedanji deželni predsednik kranjski, Viktor baron Hein, pride kot sekcijski načelnik v notranje ministristvo namesio grofa Auersperga; na njegovo mesto je imenovan podpredsednik tržaškega namestništva, dvorni svetnik Teodor Schwarz. Baron Hein je dobil pri tej priliki veliki križ Franc Jožefovega reda. Podpredsednikom na Kranjskem namesto v Trst odislega grafa Schaffgotscha je imenovan Rudolf grof Chorinsky, dosedaj sekcijski načelnik v železniškem ministristvu. O novem deželnem predsedniku kranjskem, Schwarzu, je znano, da je bil rojen 18. septembra leta 1854. V državno službo je stopil leta 1877 in je bil do leta 1898 v Inomostu. To leto je prišel kot dvorni svetnik v Trst. Njegova soproga je rojena Karla Eckhall. — Te premembe imajo velik in dalekosežen političen pomen, kajti o tem ni dvoma — piše «Slovenski Narod» — da je ministristvo žrtvovalo Heina in Schaffgotscha klerikalni stranki in da je Gauč z žrtvovanjem teh dveh uradnikov kupil klerikalce. Gauč kupuje glasove parlamentarnih strank; v parlamentu išče ljudi, ki so pripravljene stopiti v njegovo službo in kupil si je tudi slovenske klerikalce. Namesto, da bi Slovincem dal uradnih in političnih koncesij, je odstranil barona Heina in si s tem zagotovil glasove klerikalcev v državnem zboru in opustitev klerikalne obstrukcije v Kranjskem deželnem zboru. To postopanje določa že samo po sebi, kako stališče utegne zavzeti narodno-napredna stranka proti novemu deželnemu predsedniku Schwarzu, ki je po mišljenju Nemeč, rodom iz Tirolske, dasi prav dober uradnik in koncilijant mož, ki zna tudi precej dobro slovenski. Ali na Kranjsko prihaja kot koncesija klerikalcem, kot zaupnik vlade in klerikalne stranke, kot plačilo, da bodo klerikalci v dunajskem parlamentu stopili v vladno službo in da hodo v kranjskem deželnem zboru opustili obstrukcijo in nehali oponirati. To naj zadostuje, da stoj, narodno-napredna stranka, na straži!

**Bivši deželni predsednik baron Hein** je bil mestu Kranju zelo naklonjen, zlasti si je stekel posebnih zaslug za zopetno pridobitev gimnazije, vsled česar je bil izvoljen častnim meščanom mesta Kranja. Trudil se je tudi, da se je osigurala vodovodu državna podpora, da je naučna uprava prevzela v gimnaziji razsvetljavo in kurjavo in da se je začelo resno misliti na zgradbo novega savskega mostu.

**Za Gorenjsko** so v državnem proračunu namenjene naslednje svote: Za nadaljevanje gradnje ceste od Krnice čez Zatrnik v Mrzli Studenec čez Pokluko peti obrok 20.000 K, za napravo mostu čez Bistrico v Podbrezju prvi rok 40.000 K, za napravo mostu v Kranju 20.000 K, za napravo mostu čez Savo pri Črnučah tretji obrok 194.600 K, za cestno progo med Področem in Zalilogom četrti obrok 46.500 K, za zidanje sodnega poslopja v Kamniku prvi obrok 5000 K, dalje za Slovence sploh: za slovenske visokošolce na juridični in filozofični fakulteti 6000 K, za slovensčine zmožne dijake medicinske in kirurgije s Kranjskega 3000 K.

**Nova koncesija klerikalcem in Nemcem.** Kranjska deželna vlada je dobila ukaz, da prepove že določeno šolsko slavnost pred Prešernovim spomenikom in da se taka slavnost ljudsko in srednješolske mladine vrši v dotičnih šolah.

**Matura** na kranjski gimnaziji se je vršila dne 25. in 26. t. m. Izmed 8 kandidatov je bil eden reprobiran za šest mesecev, ostali so prestali izkušnjo, namreč: Jakob Basaj, Franc Čop, Franc Golmajer, Josip Luznar, Franc Suhadolnik, Emerik Waltzak in Egon Zois.

**Nedeljska predstava** tukajšnjega slovenskega bralnega društva je pokazala, da bi se v Kranju dala vpriporiti marsikatera tudi boljša igra, ki bi nudila občinstvu res kaj užitka. Opazili smo, da ima bralno društvo celo vrsto novih in nadarjenih moči, ki se drage volje žrtvujejo in potrjujejo, da so kos svojim vlogam. Zaradi tega se moramo čuditi, da se postavljajo na spored tako zastarele igre, kakor je burka: «Berite Novice!» Ta igra je bila pač umestna pred 20 ali 30 leti, ali danes zahteva razvajeno občinstvo, zlasti v Kranju, pač kaj novejšega, in času primernejšega, kakor je ravno zgoraj omenjena burka in pa «Potepuh pred sodiščem», katera burka bi bila primerna za kak priprost gostilniški prizor. — Pohvaliti nam je pred vsem gospice diletantke, ki so se trudile na vso moč, da bi povoljno predstavljale dane jim, čeprav zelo nevaležne vloge. Tudi gospodje so bili na svojem mestu, zlasti nam je ugajal gosp. D. Pri izbiri iger naj bodo torej vrli diletantje slovenskega bralnega društva malo izbirnejši in finejši čuteči, pa bodo sigurno tudi gmotni uspeh predstave povoljniji in obisk taiste številnejši. Kakor čujemo, prirede ravnotaisti diletantje koncem meseca oktobra že dolgo vrsto let v Kranju ne uprizorjeno zaloigro v petih dejanjih «Mlinar in njegova hiša».

**Na tukajšnji gimnaziji** sta nastavljena kot suplenta gg. Ivan Jane in Anton Sušnik.

**Gorelo** je dne 24. t. m. v Predosljih pri posestniku Ivanu Krču. Pogorel je pod, svinjski hlev in dve šupi, v katerih je bila shranjena slama. Zažgali so najbrž otroci, ki so se igrali z žveplenkami. Škoda se ceni na 1300 K, zavarovan pa je bil Krč za 1200 K.

**O priliki požarov** v kranjski okolici se v zadnjem času prereditokrat opaža, da kmeti

prebivalstvo noče pomagati tujim gasilcem, ki so došli na kraj nesreče. Tako se je zadnjikrat zgodilo tudi v Predosljih, kamor je šlo gasit prostovoljno gasilno društvo iz Kranja. Kmetje pravijo, kaj bomo pomagali, pumpat vodo, naj delajo ti, ki so plačani. Takim nevednežem naj bi se vendar že enkrat odprle oči, da gasilci niso od nikogar plačani, saj vendar delajo in služijo prostovoljno plemenitemu namenu. Zupanstva, zlasti pa naši duhovniki naj ljudem zabičijo, da je sveta dolžnost vsakogar, da pomaga svojemu bližnjemu, kadar ga doleti huda nesreča — ogenj. Gasilcem pa bi svetovali, naj v prihodnje ne hodijo gasit v kraje, kjer ljudje nočejo sodelovati pri gašenju.

**Prememba posesti.** Edvard Šimničevu posestvo v Kranju je kupil na dražbi g. Matija Ažman, mizarski mojster v Kranju, za 8025 kron.

**Kegljanje za dobitke** se zaključilo v nedeljo, dne 8. oktobra t. l. in sicer v zvezi s koncertom, pri kojem svira slavna kranjska meščanska godba na lok. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za člane prosta, za nečlane 40 vinarjev. Gostilna G. Varška «pri Triglavu». — Obenem se naznanja, da se jutri, t. j. 1. oktobra ne keglja za dobitke ter se isti dan nadomesti s torkom, dne 3. oktobra.

Odbor «Slov. bralnega društva» v Kranju.

**Slovenska sokolska zveza** zboruje dne 1. oktobra t. l. v Ljubljani. Na vsakih 50 članov vsakega društva pridejo po 3 delegati. Ako bodo na obenem zboru zveze zastopana vsa slovenska sokolska društva, tedaj bode delegatov blizo 150.

**Učiteljsko društvo** za kranjski šolski okraj zboruje v sredo 4. okt. popoldne ob dveh v Kranju po sledečem redu: 1.) Deželna učiteljska konferenca. 2.) «Zavežini» listi. 3.) Račun o Žumrovem spomeniku.

Odbor.

**Tukajšnja meščanska godba** sodeluje jutri dne 1. oktobra t. l. namesto vojske godbe pri slavnosti blagoslovljenja društvene zastave veteranskega kora v Šent Vidu nad Ljubljano.

**Državno podporo** je dovolilo poljedelsko ministrstvo mlekarjski zadrugi v Mošnjah, in sicer 1000 kron, mlekarjski zadrugi na Skaručini pa 1000 kron.

**Z Bleda.** Predstojnikom zdravške komisije na Bledu je bil izvoljen g. Robert Wedel, zasebnik na Dunaju, njegovim namestnikom pa župan blejski, g. Jakob Peternel.

**Kmetijska zadruga na Bledu** je klerikalno podjetje in je njen obstoj od danes do jutri. Zato jo pa zadrugarji zapuščajo polagoma, kakor podgane, kadar se začne potapljati ladja. Kmetijska zadruga prenaša svojo prodajalnico iz hiše v hišo prav kot mačka mlade; čudno je pri tem le, da povsod, kjer gre ven, ostane pri hiši prodajalna. Tako se je tudi 22. t. m. zadruga selila in dosedanji njen prodajalec Fr. Zupan je otvoril svojo prodajalno, ki ni v nikaki zvezi z zadrugo, kakor je razvidno iz oklica, ki ga je izdalo zadrugo načelstvo svojim članom. Zadrugo pa poleg navadnih zadrugarjev zapuščajo tudi «gospodje», kar je vsekakor sumljivega značaja in so nam znani primeri, da se ravno pred krizo kakega katoliškega konsuma ali zadruge zapuščali naši osrečevalci ljudstva od njih ustanovljena podjetja. Če bi bil tudi pri kmetijskih zadrugi na Bledu še blizo kak po-

lom?! Na preje imenovanem oklicu načelstvo prav milo in ponižno prosi svoje člane, naj vendar kupujejo v zadrugi prodajalnici, ker bo založena vedno z najboljšim (?) blagom, ki se bo prodajalo po kolikor mogoče nizkih cenah, ter jih roti, naj se zavedajo svojih zadrugnih dolžnosti. «Zmaga je naša!» so vpili pri otvoritvi, a zdaj o nekdanji slavi ni nobenega glasu več, pač pa se bo prej ali slej zaslišal bobna glas, ki ne bo oznanil zmage, pač pa usodepolni dan razprodaje zadrugnega imetja.

**Iz Radovljice.** Z ozirom na našo notico v predzadnji številki nam poroča radovljiški pek g. Karol Mirtič, da «on peče tudi tuj kruh, čeprav se ne jemlje vse pri njem», kar jemljemo z zadovoljnostjo na znanje. Naše poročilo se je opiralo na izjave nekaterih gospojuj.

**Mleko** hočejo podražiti v Ljubljani. S podraženjem bi bili prizadeli zlasti nižji sloji. S poljanske doline ponujajo liter po deset vinarjev.

**Telefon v Triglavskem pogorju.** Mnogi razmotrivajo, kako bi z združenimi močmi napeljali telefon iz Mojstrane v Triglavsko koč. Izvršitev te namere bi jako olajšala in pospešila promet ter preprečila marsikatero nevarnost.

**V Zalemogu pri Sorici** si je z žepnim nožem prerezal vrat 23 letni krojaski pomočnik Jakob Siska iz Hraštja pri Kranju. Siska je umrl čez tri ure in je izvršil samoumor najbrž vsled hipne blaznosti.

**Iz Vogljan.** Pri volitvi občinskega starestinstva v Vogljah pri Kranju je bil izvoljen županom Ivan Molj iz Vogljan, občinskim svetovalcem pa Ivan Zmrzlikar in Ivan Likozar iz Vokla ter Ivan Osel in Franc Zupanc iz Vogljan.

**Veliko ljudsko veselico** priredi prostovoljno gasilno društvo v Stražišću pri Kranju v nedeljo dne 8. oktobra t. l. ob vsakem vremenu na vrtu g. Šmida na «Gasteju» s sledečim vspešnim: 1. Koncert slav. meščanske godbe kranjske. 2. Srečolov. 3. Šaljiva pošta in koriondoli-korso. 4. Prosta zabava in ples. V mraku zažiganje umetalnega ognja. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vin., za družino 1 K. Za točno in izbornu postrežbo, kakor tudi za zabavo bo v polni meri skrbljivo. Ker je čisti dohodek namenjen v pokritje stroškov za gasilno orodje, se preplačila hvaležno sprejemajo. Z ozirom na človekoljubni namen društva se vabi uljudno k obilni udeležbi. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v gostilniških prostorih. Odbor.

**V Ratečah** so se vršile 23. t. m. volitve srenjskih moč. V III. razredu so voljeni: Jožef Petrič, Janez Kavalar 68, Jožef Tof in Janez Juvan, vsi posestniki; v II. razredu so voljeni posestniki: Janez Kavalar 16, gostilničar, Andrej Volc, Ivan Jalen, posestnik hotela, in Janez Kopavnik. I. razred je volil nadučitelja Janeza Zupančiča in posestnike Jožefa Beneta, Jožefa Pintbacha in Janeza Kavalarja 38.

\* \* \*

**Na smrt obsojena** je bila pretekli teden pred dunajskimi porotniki dekla Frančiška Navratil, ki je 22. aprila umorila svojo staro gospodinjno. Prizadela ji je z možnarjevim tolkačem 55 ran na glavo. Ko ji je sodnik naznanil obsodbo, ostala je mirna in topa kakor prej.

**Štajerski državni in deželni poslanec.** dekan Žičkar je dne 27. t. m. umrl.

**Za kolero** je umrl dne 25. t. m. kočijaž Peter Sigi v Budimpešti.

**Izvirna pridiga na Sv. Višarjah.** «Slovenski Narod» piše: Pred nekaj časa je prišla na ta hrib karavana koroških Nemečvromarjev. Domači župnik je bil bolan in torej pridigovati ni mogel. Korošci so pa propoved zahtevali in vsled tega je naprosil domači župnik slučajno navzočega italijanskega svojega kolego, naj propoveduje on, če je zmožen nemškega jezika. Italijanski sacerdote — ki je bival par tednov v Avstriji ter se v tem času privadil vse zveličavnemu nemškemu jeziku večalimanj — je drage volje pristal na župnikovo prošnjo in propovedel koroškim nemškim romarjem nastopno: Meine liebe deuče Populazion! Was is sie gekommen su suk auf diese eilige Berg? Is sie gekommen su suk vieleik Marija Elf? O, niente! Is sie gekommen su suk Marija von die sieben Schmers oder is sie gekommen su suk Maria fohrls in die Kimmel? Wiedrum o niente! Meine liebe deuče Populazion! Is sie gekommen su suk diese eilige Marija von Lušari, was aben gefunden die Iiten, wie aben gewedet die Schafeln zu suk ihre Futraž? Bevor ik was weiter spreken, spuck sik Partore, spitz sich die Wartschelohr und gib sik rek obok, was ick werd weiter sock! Unsere liebe Ergolt im Kimmel at einmol socken: «Meine liebe Erzengel Mikel, brink sik die eilige Mutter Gottel in Kimmel!» Erzengel Mikel makt sik gleik Purzelbaum auf Partere und brinkt die eilige Mutter Gottes in Kimmel. Unsere liebe Ergolt im Kimmel atte mit Kopf wackeln und sacken: «Meine liebe Mikel, das ast nickt gut maken. Wo ist denn die Seel von der eiligen Mutter Gottes? Erzengel Mikel makt sich wieder Purzelbaum auf Parterre, nimt die Seele von der eiligen Mutter Gottes und brinkt sie in Kimmel. Da atte unsre liebe Ergolt im Kimmel mit Kopf nicken und sacken: «Meine liebe Mikel, das ast gut maken und greift in onsensack nnd gibt unsere liebe Erzengel Mikel duo florini. Unsre liebe Erzengel Mikel kauft sich eine Portion Salami Veronese e un mezzo litro del vino di Picino. — Amen.» Take oslarije pripovedujejo italijanski kmetski hribovski duhovniki, ki so notorični ignorantje — katoliškemu ljudstvu. Ubogo ljudstvo, ki mora take neslanosti požirati in prebavljati! Komentarja k tej klasični pridigi pač ni treba!

**Konfiscirana noga.** Blizu ruske meje je imel barako za prodajanje piva nek mož, ki je bil prej delavec v tovarni in je tam izgubil nogo. Dal si je napraviti umetno leseno nogo, ki mu ni služila le za hojo, ampak tudi za druge namene. Ko se je nedavno peljal čez mejo, ustavili so ga ruski mejni stražniki, najbrže nanj opozorjeni, in so ga preiskali. Odpeli so mu tudi umetno nogo in našli v njej čisto nova revolverja, katera so seveda konfiscirali. Ker pa colninska postava pravi, da se morajo konfiscirati tudi vsi pripomočki k tihotapstvu, je prišel revež ze drugič ob nogo.

**V Severni Ameriki** zuga izbruhniti štrajk premogarjev. Blizu 200.000 kopalcev trdega premoga zahteva osemurno delo in, če jim lastniki premogokopov ne ugrade, prete, da začno štrajkati. Lastniki imajo velikansko

zalogo premoga 50 milijonov ton, ki zado-  
stuje za eno leto.

**Petrolej se podraži.** Ker so se v Nemčiji zvišale cene petroleja, hočejo se tudi pri nas izdelovalci zediniti, da ga podraže. Nekalere rafinerije so že zvišale ceno za 6 odstotkov. Ker morajo imeti izgovor, pravijo, da bo šel petrolej na Rusko, ker se ga tam radi punta manj pridobi. Podraženje zadene posebno ubožnejše sloje, ki že tako komaj žive.

**Na Dunaju** je v neki tovarni za glav-  
nike izbruhnil ogenj. Dva delavca sta zgo-  
rela, štirinajst jih je opečenih, ali pa so bili  
zadeti od podirajočega se tramovja.

**V Stražiču pri Kranju** je danes po-  
poldne ob dveh umrla gospa Eliza Matajc,  
rojena Jugovtz soimetnica tvrčke A. Glo-  
botschnig. Naj v miru počiva!

## Gospodarstvo.

**Tedenski sejm v Kranju dne 25. t. m.**  
Prignalo se je 54 glav goveje živine, — te-  
leta, 33 prašičev. — ovc in kozlov, 83 buš,  
50 kg pšenice K 8-25, prosa K 7—, rži K 6-50,  
ovsa K 7—, ajde K 7—, fižol ribničan  
K 13—, koks K 14—.

**Dobavni razpis.** C. kr. tobačna tovarna  
v Rovinju naznanj trgovski in obrtniski zbor-  
nici v Ljubljani, da se za zagotovitev potreb-  
ščine rezanega lesa in oglja za leto 1906 raz-  
pisuje konkurenca. Dobaviti je: late; podboje;  
obroče iz Leskovine in razno oglje. Ponudbe  
je vložiti najkasneje do 12. oktobra 1905 do  
2. ure popoldne v tobačni tovarni v Rovinju.  
Dobavni razpis. obsegajoč vse pobrobnosti,  
leži v pisarni trgovske in obrtniške zbornice  
v Ljubljani na vpogled.

## Darila.

**Dijaški kuhinji v Kranju** so došli do 81. av-  
gusta t. l. sledeči prispevki in darovi: meščani za ju-  
nij 26-60 K, profesorski kolegij 12 K, gospa dr. Ku-  
sarjeva H P 6 kron, kazenska poravnava J. Sajovic in  
A. Danič 30 kron (po adj. Antlogi), adjunkt Seliskar  
24 kron, dva konjaka 40 vin, H. in A. Kuralt-M. Lovše  
30 kron (kaz. poravn. po dr. Kušarju), prof. dr. Herle  
4 krona, dr. Ant. Arko za zdravniške operacije ranj.  
A. Apetu 12 kron, župnik Fr. Boncelj v Dražgošah 8  
krona, adjunkt I. Toporiš slugi, ki mu je pomagal  
obleči suknjo 1 krono, odkupnina za konfiscirano  
ogledalo 60 vin., partija pri Pavlinu (nabral Bolča), ko  
je bil Pavel mehak, 10 kron, M. Zumer iz Vogelj 20  
kron (adj. Seliskar), kaz. poravnava Crobath-Božič v  
Skofji Loki 25 kron (po dr. Kušarju), profesorski ko-  
legij za julij 13 kron, meščani 30 kron 60 vin., ko  
je bila družba v kamrici 15 kron in dr. Triller še 10  
kron, skupaj 25 kron, šolska komisija na Breznici 12  
kron (boje izročil nadinženir Bloudek), občina Tržič  
za l. 1905, Fr. Roblek letni prispevek 10 kron, nadin-  
špektor R. Jordan 10 kron, P. Lozarju v kamrici kon-  
fiscirane 3 krona, Štupica in Pavlin 4 K, tvrčka J. & A.  
Majdič na Trati 10 kron mesto venca na krsto gospice  
Anice Majdič, za četr vna 20 vin., na izletu profes-  
orskega zbora v Podbrezjah 42 kron, pri mizi pri  
Puščavniku 20 kron, g. Janko Rozman nagrado, katero  
je prejel v zamotani zadevi F. P. 20 kron, J. Sajovic  
in I. Sajovic iz Olševka 10 kron (adj. A. Ulog), čital-  
nica v Cerkljah 20 kron kot del čistega dohodka vrtn  
veselice pri g. Vavkovi dne 30. julija 1905, Fr. Luznar,  
nadučitelj na Primskovem 10 kron.

Za l. 1905/6 je prejel odbor naslednje zneske:  
K. Cik, župnik v Zlatnici 4 krona, I. Čebašek, župnik  
na Trati 12 kron, po dr. J. Furlanu v Ljubljani od I.  
Komaliča vposlanih 40 kron, katere je plačal Fr. Perko  
iz Tržiča vsled Komaličevega odstopa od kazenske  
tožbe, po J. S. Jovčicu »predstava Boja« v Jägerovi ka-  
varni 2 kroni, župnik Fr. Bleiweis v Lešah 10 kron,  
Marija Šiler in Mar. Ravnik 10 kron (kazenska po-  
ravnava po adj. Antlogi), 2 kazenski poravnavi 20  
kron (po dr. Kušarju), J. 6 kron 40 vin.

Odbor se zahvaljuje najtoplejše za prejete darove  
ter priporoča »Dijaško kuhinjo« nadaljni uaklonjenosti  
požrtvovalnih dobrotnikov; le tako mu bo mogoče  
preskrbovati 75 za tekoče šolsko leto na novo spreje  
tih učencev.

Loterijska srečka dne 23. septembra t. l.  
Gradec: 67 19 80 56 78



V globoki žalosti javljamo v lastn em  
in vseh sorodnikov imenu, da je gospa

**Eliza Matajc, roj. Jugoviz**

soimetnica tvrčke A. Globotschnig  
v Stražiču

danes ob 2. uri popoldne prevedena s sv.  
zakramenti preminula.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 2. ok-  
tobra ob 5. uri popoldne.

Sv. maša-zadušnica se bode brala v  
torek, 3. oktobra, ob 9. uri dopoldne v  
župni cerkvi pri sv. Martinu.

Stražiče pri Kranju, dne 30. sep-  
tembra 1905.

Ljudevit Matajc, soprog. — Fani Do-  
lenz, roj. Matajc, Leo Matajc, otroka.  
— Peter Jugoviz, Leopoldina Šavnik,  
roj. Jugoviz, brat in sestra. — Edvard  
Dolenz, zet. — Fran Dolenz, vnuk.

## Kavarna Kreuzberger v Kranju (zvezda)

oddaja v drugo roko še naslednje časopise:

«Slovenski Narod», «Slovenec»,  
«Gorenjec», «Škrat», «Laibacher Zei-  
tung», «Witzblatt», «Interessantes  
Blatt», in «Wiener Bilder».

Obenem naznanjam slavnemu p. n. ob-  
činstvu v mestu in na deželi, da sem

**začetkom avgusta prevzel**

to kavarno ter se uljudno priporočam z  
velespoštovanjem

134—7

Evg. Müllner.



## Sl. šolskim vodstvom

se priporoča

tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju

ki ima v zalogi

**vse šolske tiskovine.**

Išel jei v tej tiskarni za gg. učitelje jako  
pripraven

„Učiteljski koledar“

ki obsega tudi imenik šol in učiteljstva, sta-  
lež in zapisnik.

Za mnogobrojna naročila prosi in se  
udano priporoča

Iv. Pr. Lampret.



Občinski dohodki mestnih **tehtnic, šotorine in tržnine oddajajo se** potom **javne dražbe**, katera se bode vršila **dne 14. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v mestni hiši** za dobo treh let, t. j. l. 1906, 1907 in 1908 v zakup.

Vsakdo, ki se hoče dražbe udeležiti, vložiti mora pred pričetkom iste desetodstotni vadij, bodisi v gotovini, hranilničnih knjižicah ali vrednostnih papirjih, v roke dražbeni komisiji.

Pogoji so vsakomur na vpogled v občinski pisarni.

**Županstvo v Kranju**  
dne 29. septembra 1905.

## Meblirana soba

za gospoda na glavnem trgu se **takoj odda.**  
Kje? pove upravnistvo «Gorenjca». 157-2

## Trgovski vajenec

ki je dovršil dva do tri gimnazijske razrede, sprejme se v manufakturni trgovini 148-4

**Ferd. Sajovic v Kranju.**

Izšla je

## „Dobra kuharica“

spisala Minka Vasičeva

v založništvu Lavosl. Schwentner-ja v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obseza na 576 straneh več nego 1300 receptov za janje najokupripravljenih jedi domače in tuje kuhe, ima 3 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjaškega stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nenavadne opreme, in končno varčna gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego znane nemške kuharske knjige. 10-48

## Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9.

Velika zaloga izgotovljenih oblek 153-3

za gospode, dečke in otroke.

Konfekcija za dame.

Solidno blago

po čudovito nizkih cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastonj in poštine prosto.

## Verando

s stekleno steno, pripravna za kako gostilno, prodam takoj po nizki ceni.

Pogleda se lahko stoječa pred hotelom «Nova posta». 159-2

Rudolf Jeglič.

## Stanovanje

v I. nadstropju z eno sobo in kuhinjo se odda. 158-2

Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo «Gorenjca».

## JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike itd.

Specijaliteta: 103-65

valjični zastori (Rollbalken).

## Stanovanje se odda.

155-3

Dve sobi kuhinja in hram.

Kje? pove upravnistvo «Gorenjca».

## Prodajam in kupujem

vsakovrstne stare stvari za vedno ali pa le za določen čas. 151-3

Imam naprodaj tudi

dežnike

iz najboljšega blaga in po zelo nizkih cenah.

Paul Bizjak št 102 na glavnem trgu nasproti „Golarja“ v Kranju.

## Posamezne številke „Gorenjca“

prodajajo po 10 vin. v

Ljubljani g. A. Kališ, trafikar, Jurčičev trg 3;

Škofji Loki g. M. Žigon, trafikar, glavni trg;

Radovljici g. Oton Homann, glavna trafikar;

Jesenicah g. Jakob Mesar, gostilničar in posestnik;

Hrušici g. Štefan Podpac, trgovec;

Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec;

Kamniku g. Marija Ažman, trafikar.

## Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča

Vydrovo žitno kavo.

Juhni pridelatek znamka «Vydra».

Juhne konserve (grahove, lečne, gobove in riževe).

Oblati (specijaliteta: «Dessert délicat» in masleni oblati).

Šumeči limonadni bonboni «Ambo».

Dišava za pecivo «Buhtin».

**NAPRAVITE POSKUS!**

Kolekcija vseh teh izdelkov 3 K 20 vin. in poština. 161-1

Najboljša



Najcenejša

## kolesa

in šivalni stroji

se dobe pri

65-22

Lovrencu Rebolju v Kranju.

Ravnatom se dobi eno žensko in eno moško kolo od tvrdke Styria, še prav malo rabljeno za prav nizko ceno.

Pozor! Čitaj!  
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!  
Slabemu moč!

BOLESTNOM ZDRAVLJE, SLABOMŪ JAKOST.



pošilja naprej ali s poštnim povzajem p

Cena je sledeča (franko na vsako osto): 12 steklenič (1 ducat) 5 K, 24 steklenič (2 ducata) 8 K 60 v, 36 steklenič (3 ducati) 12 K 40 v, 48 steklenič (4 ducati) 16 K, 60 steklenič (5 ducati) 18 K. Manj od 12 steklenic se ne razpošilja.

**Slavonska zel:** Se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamoklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slinice ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 vin., 4 originalne steklenice 5 K 80 vin., 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 107, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo ti žal!



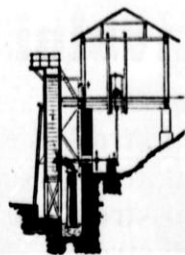
**Seydlin**



**Najbolje za zobe.**

Dobiva se v lekarni g. K. Šavnika Kranju.

**G. Tönnies**



104-69

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

**Šivalni stroji in kolesa**

Tovarniška zaloga 121-51

**Ivan Jax-a v Ljubljani**

Dunajska cesta 17



priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje in kolesa

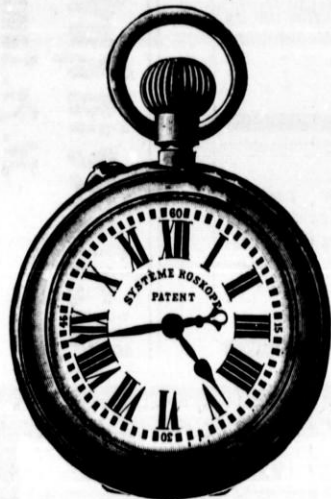


Ceniki se dopoljšujejo na zahtevanje zastoj.

**H. Suttner**

urar v Kranju

priporoča svojo izborno zalogo ur, zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah. Ceniki zastoj in poštnine prosto. Razpošilja se na vse kraje sveta.



Nikelasta anker-remont. roskopf, železnicarjem dobro poznana, najtrpežnejša in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov stanovitno bel gid. 3-75, najfinjša znamka, gid. 6-50. 114-64

**Tapetnik in preprogar Drag. Puc**

Ljubljana, Dunajska cesta 18

Izvršuje vsa tapetniška dela ter ima v zalogi tudi vse predmete te stroke lastnega izdelka. Vodja podružnične zaloge pohištva prve kranjske mizararske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano.

Odlikovan z zlato svetinjo in častnim križcem v Parizu dne 28. februarja 1904. 136-58

**Večkrat premirano!**

**Glinaste peči**

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča 93-13

**prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov**

**Avgust Dreise**

v Ljubljani.

Izvrstna prilika potovanja v

**Ameriko** je danes čez

**Hamburg**

z najnovejšima parobrodoma, s katerima je sigurnost vožnje najpopolnejša ter zibanje parobroda skoraj popolnoma preprečeno. Še več povedo številke obsežnosti novih parnikov, katera se imenujeta:

prvi: **Amerika** 690 čevljev dolg, 74 širok, 53 glob., nosi 22.250 ton,

drugi: **Kaiserin Augusta Viktoria** nosi 25.000 ton, ter vsaki še enkrat večji

kakor danes veliki parniki, ki obsegajo samo po 8.—12.000 ton. — Vožnja preko oceana traja samo 7 dni. Potniki odhajajo v ponedeljek, torek in četrtek vsakega tedna iz Ljubljane. — Na željo pošilja natančni pouk brezplačno zaslopnik Hamburg - Amerika Linie

**Fr. Seunig, Ljubljana, Dunajska cesta 31.**

**Mnogo sobne oprave**

fine in tudi navadne, deloma čisto nove, proda radi preselitve 160-1

**za polovično ceno**

**Marija Pintar v Kranju, Kopr. predm. 7**

(12-9)



MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

**Zobo- tehnični atelje Oton Seydl**

pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

Zobovja, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz kavčuka kakor tudi zlata, dalje vrvavnice in obturatorji se izvršujejo po najnovejših metodah.

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu in cementu kakor tudi vse zobozdravniške operacije izvršuje tu specialist. Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.



**Josip Pogačnik**

krojaški mojster

Radovljica št. 41

Jesenice št. 20

priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in kolesarskih oblek in ogrinjal ter havelokov. Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in poceni. Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro in natančno mero se jamči. Specialist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Istotam se dobe tudi vsakovrstni dežniki in solnčniki najboljšega izdelka ter se sprejemajo tudi popravila. 80-15

**Najnovejše Bucherjeve patentirane trombe za gnojnico**

priporoča 98-16

Trgovina z mešanim blagom Peter Majdič „MERKUR“

v Kranju.





# Singerjevi šivalni stroji.

Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.  
 Original Singer šivalni stroji so neuprljivi za obrt in domačo rabo.  
 Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratoviščih.  
 Original Singer šivalni stroji so neprekosljivi glede trpežnosti in zmožnosti.  
 Original Singer šivalni stroji so posebno pripravni za moderno umetno vezenje. Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno umetno vezenje Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

**Singer Co. šivalni stroji, deln. družba**

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 4.

7-19

## Ljubljana (Kolizej) **R. LANG** na Marije Terezije cesti

Zalagatelj društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohišva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.



97-69



Pohišstvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Modroci iz žičnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Špecialitete v nevestinih baiah. Veliki prostori, priključno in v I. nadstropju.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

**Vizitnice in kuverte po najnižjih cenah.**  
**Jv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.**

## Zahtevajte pri nakupu **Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.**

Varstvena znamka.



Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares **jamčeno pristno**, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „Schicht“ in varstveno znamko „jelen“.

119-65

### Dobiva se povsod!

Ustje  
 (Česko)

## JURIJ SCHICHT

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

Ustje  
 (Česko)